

درباره لایحه آیین دادرسی کیفری

«پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها»

(باب ششم: دادرسی الکترونیکی)

کد موضوعی: ۲۴۰

شماره مسلسل: ۱۲۴۲۰

خردادماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

- فصل اول - دادرسی الکترونیکی..... ۱
- فصل دوم- آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای..... ۹
- فصل سوم - هزینه دادرسی ۱۸

درباره لایحه آیین دادرسی کیفری
«پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها»
(باب ششم: دادرسی الکترونیکی)

فصل اول - دادرسی الکترونیکی

ماده (۵۵۹)

به منظور سیاستگذاری و تدوین راهبردهای ملی، برنامه‌ریزی میان‌مدت و بلندمدت و تدوین آیین‌نامه‌های لازم برای توسعه و ارتقای دادرسی الکترونیکی و نظارت بر حسن اجرای آنها، «کمیسیون راهبری دادرسی الکترونیکی» که در این فصل به اختصار کمیسیون نامیده می‌شود، به ریاست رئیس قوه قضائیه و متشکل از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱. معاون حقوقی قوه قضائیه (دبیر کمیسیون)،
۲. رئیس دیوان عالی کشور،
۳. دادستان کل کشور،
۴. رئیس دیوان عدالت اداری،
۵. رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح،
۶. رئیس سازمان بازرسی کل کشور،
۷. معاون ذیربط قوه قضائیه در امر آموزش،

۸. معاون ذیربط قوه قضائیه در امور مالی و اداری،
 ۹. مسئول حفاظت اطلاعات قوه قضائیه،
 ۱۰. وزیر دادگستری،
 ۱۱. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات،
 ۱۲. یک نفر نماینده مجلس به انتخاب کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی به‌عنوان عضو ناظر،
 ۱۳. یک نفر خبره در امر دادرسی الکترونیکی به انتخاب رئیس قوه قضائیه.
- تبصره** - دبیرخانه کمیسیون در محل حوزه ریاست قوه تشکیل خواهد شد.

ماده (۵۶۰)

به‌منظور ساماندهی پرونده‌ها و اسناد قضایی و ارائه بهتر خدمات قضایی و دستیابی روزآمد به آمار و گردش کار قضایی در سراسر کشور و همچنین به‌منظور ارائه آمار و اطلاعات دقیق و تفصیلی درخصوص جرائم، متهمان، بزه‌دیدگان و مجرمان به «مرکز مطالعات اجتماعی و جرم‌شناسی قوه قضائیه»، «مرکز ملی داده‌های قضایی» زیرنظر رئیس قوه قضائیه راه‌اندازی می‌شود.

تبصره «۱» - نحوه و میزان دسترسی مراجع ذیصلاح قضایی به اطلاعات این مرکز به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط کمیسیون تهیه و به تأیید رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

تبصره «۲» - به‌منظور حمایت از پژوهش‌های علمی، اسناد، مدارک و اطلاعات

این مرکز به موجب آیین‌نامه‌ای که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب کمیسیون و تأیید رئیس قوه قضائیه می‌رسد، در اختیار «مرکز مطالعات اجتماعی و جرم‌شناسی قوه قضائیه» و سایر مراکز علمی، پژوهش‌شکده‌ها و پژوهشگران قرار می‌گیرد. استفاده از اسناد، مدارک و اطلاعات مزبور نباید موجب هتک حرمت و حیثیت اشخاص شود. در هر حال، انتشار اطلاعات مربوط به هویت مخاطبان دادرسی از قبیل: نام، نام خانوادگی، کدپستی و کد ملی وی ممنوع است.

تبصره «۳»- سازمان قضایی نیروهای مسلح زیر نظر کمیسیون، مرکز ملی داده‌های قضایی مستقل راه‌اندازی می‌کند.

ماده (۵۶۱)

کلیه دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه، نظیر دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، مراجع ذیربط در عفو و بخشودگی و سجل کیفری، مراجع انتظامی، سایر ضابطان و دستگاه‌های ذیربط موظفند اطلاعات مرتبط با امور قضایی خود را در اختیار مرکز ملی داده‌های قضایی قرار دهند و آنها را روزآمد نگهدارند.

تبصره- سازمان قضایی نیروهای مسلح که دارای مرکز ملی داده‌های قضایی مستقل است از شمول این ماده مستثناست.

ماده (۵۶۲)

قوه قضائیه موظف است به منظور ساماندهی ارتباطات الکترونیکی بین محاکم، ضابطان و دستگاه‌های تابعه خود، «شبکه رایانه‌ای و پیام‌رسان داخلی قضایی کشور» را با به‌کارگیری تمهیدات امنیتی مطمئن از قبیل امضای الکترونیکی راه اندازی کند.

تبصره- سازمان قضایی نیروهای مسلح زیر نظر کمیسیون، شبکه رایانه‌ای و پیام‌رسان داخلی قضایی را با رعایت مفاد این ماده راه‌اندازی می‌کند.

ماده (۵۶۳)

قوه قضائیه موظف است اطلاعات ذیل را از طریق «درگاه ملی دادگستری ایران» ارائه کند و آنها را روزآمد نگهدارد:

۱. اهداف، وظایف، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و ساختار کلان مدیریتی و اجرایی قوه قضائیه به همراه معرفی مسئولان و شرح وظایف و نحوه ارتباط با آنان،
۲. آدرس، شماره تماس و پیوند به تارنمای تمامی معاونت‌ها و دادگستری‌های استان‌ها، دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه، وزارت دادگستری، کانون‌های وکلای دادگستری و کارشناسان رسمی دادگستری،
۳. کلیه قوانین لازم‌الاجرا، آرای وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور و هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، بخشنامه‌های رئیس قوه قضائیه و نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه،

۴. رویه قضایی کشور در موضوعات تخصصی برپایه آرای قطعیت یافته دادگاه‌ها بدون ذکر نام و مشخصات اصحاب دعوا،
۵. اطلاعات مربوط به ارائه خدمات معاضدت قضایی به مقامات ذیصلاح سایر کشورها برپایه اسناد و معاهده‌های همکاری حقوقی بین‌المللی و ارائه اطلاعات راجع به خدمات حقوقی و قضایی به اتباع سایر کشورها،
۶. آموزش آسان و قابل درک عمومی چگونگی اقامه دعوا برای شهروندان،
۷. پخش زنده یا ضبط شده سمینارها یا نشست‌های الکترونیکی قضایی، از قبیل: جلسات هیئت عمومی دیوان عالی کشور با رعایت مقررات مربوط به انتشار جریان رسیدگی و گزارش پرونده،
۸. اعاده حیثیت از شهروندانی که به دلیل قصور، اشتباه یا عمد قضات، حقوق مشروع آنان تضییع شده است،
۹. اطلاعات پژوهشی و علمی حقوقی - قضایی.

ماده (۵۶۴)

- قوه قضائیه موظف است برای دادگستری‌های استان سراسر کشور، دیوان عدالت اداری و سازمان قضایی نیروهای مسلح تارنماهای اختصاصی راه اندازی کند و مراجع مزبور موظفند اطلاعات ذیل را در آن ارائه کنند و آنها را روزآمد نگهدارند:
۱. نمودار تشکیلاتی دادگاه‌ها، به تفکیک تخصص و سلسله‌مراتب قضایی، به‌همراه معرفی مسئولان و شرح وظایف و نحوه ارتباط با آنان،
 ۲. نشانی و شماره تماس دادگاه‌ها، سایر دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه و مراجع

انتظامی در سطح استان،

۳. خلاصه اطلاعات پرونده که به موجب قانون طرفین دعوا می‌توانند دریافت کنند،
۴. فرم شکایات به هر دو شکل قابل چاپ و قابل تکمیل و ارائه به شکل الکترونیکی و امکان پیگیری روند رسیدگی به شکایات،
۵. پیوند به تارنماهای سایر مراجع قضایی و دستگاه‌های ذیربط،
۶. کلیه اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه هزینه دادرسی، مانند بهای منطقه‌ای املاک،
۷. آموزش آسان و قابل درک عمومی چگونگی اقامه دعوا برای شهروندان،
۸. سمینارها یا نشست‌های الکترونیکی استانی قضایی زنده یا ضبط شده،
۹. اطلاعات پژوهشی و علمی حقوقی - قضایی.

ماده (۵۶۵)

به‌کارگیری سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی برای ارسال اطلاعاتی که به موجب قانون باید به مخاطب دادرسی ابلاغ شود، از قبیل اوراق قضایی، در صورتی معتبر است که وی به آن رضایت داده باشد.

ماده (۵۶۶)

به منظور حفظ صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری اطلاعات مبادله شده میان شهروندان و محاکم قضایی، قوه قضائیه موظف است امکان بهره‌برداری از تمهیدات امنیتی مطمئن از قبیل امضای الکترونیکی را فراهم آورد.

ماده (۵۶۷)

کمیسیون موظف است اقدامات لازم را به منظور اجرا و توسعه خدمات پرداخت الکترونیکی هزینه های دادرسی و سایر پرداخت های مربوط به دادرسی و اجرای حکم توسط شهروندان انجام دهد.

تبصره - در راستای ترغیب شهروندان به بهره برداری از دادرسی الکترونیکی، هزینه دادرسی آنان ده درصد کمتر خواهد بود.

ماده (۵۶۸)

قوه قضائیه موظف است تمهیدات فنی و قانونی لازم برای حفظ حریم خصوصی افراد و تأمین امنیت داده های شخصی آنان را در چارچوب اقدامات این فصل فراهم آورد.

ماده (۵۶۹)

به کارگیری سامانه های ویدئوکنفرانس و سایر سامانه های ارتباطات الکترونیکی به منظور تشکیل جلسه دادرسی، تحقیق از اصحاب دعوا، اخذ شهادت از شهود یا نظرات کارشناسی یا سایر اقدامات دادرسی در صورتی مجاز است که امکان ثبت مطمئن سوابق و احراز هویت و اعتبار اظهارات فرد موردنظر وجود داشته باشد.

ماده (۵۷۰)

ارتکاب جرائم رایانه ای به وسیله یا علیه داده ها و سامانه های رایانه ای و مخابراتی قضایی موجب محکومیت به حداکثر مجازات های مقرر خواهد بود.

ماده (۵۷۱)

چنانچه اشخاصی که داده‌های قضایی موضوع این فصل را در اختیار دارند، به‌طور غیرمجاز آنها را افشا کرده یا در دسترس اشخاص فاقد صلاحیت قرار دهند، به حبس از یک تا پنج سال یا جزای نقدی از بیست تا دویست میلیون ریال و انفصال از خدمت از دو تا ده سال محکوم خواهند شد.

ماده (۵۷۲)

چنانچه اشخاصی که مسئول حفظ امنیت مراکز، سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی و اطلاعات قضایی موضوع این فصل هستند و به آنان آموزش لازم داده شده است یا داده‌ها یا سیستم‌های مذکور در اختیار آنان قرار گرفته است بر اثر بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا عدم مهارت یا عدم رعایت تدابیر امنیتی موجبات ارتکاب جرائم رایانه‌ای به‌وسیله یا علیه داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی قضایی را فراهم آورند، به حبس از نودویک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا انفصال از خدمت از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد.

ماده (۵۷۳)

قوه قضائیه موظف است اقدامات لازم را برای آموزش دادرسی الکترونیکی به قضات، کارکنان قضایی، دستگاه‌های تابعه قضایی و مراجع انتظامی انجام دهد و امکانات و تجهیزات فنی و نیروی پشتیبان مورد نیاز را برای آنان تأمین کند.

تبصره- نحوه گزینش نیروهای پشتیبانی و اجرایی و تأمین امنیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری سامانه‌های دادرسی الکترونیکی کشور به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این فصل خواهد بود.

ماده (۵۷۴)

آیین‌نامه اجرایی این فصل، بجز آیین‌نامه موضوع تبصره «۱» ماده (۵۶۰) ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط کمیسیون تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

فصل دوم- آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای

ماده (۵۷۵)

علاوه‌بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاه‌های ایران در موارد زیر نیز صالح به رسیدگی خواهند بود:

الف) داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به‌کار رفته‌اند به هر نحو در سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی یا حامل‌های داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شده باشد.

ب) جرم از طریق وب سایت‌های دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران ارتکاب یافته باشد.

ج) جرم توسط هر ایرانی یا غیرایرانی در خارج از ایران علیه سامانه‌های

رایانه‌ای و مخابراتی و وبسایت‌های مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه وبسایت‌های دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران در سطح گسترده ارتکاب یافته باشد.

د) جرائم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از ۱۸ سال، اعم از آنکه مرتکب یا بزه‌دیده ایرانی یا غیرایرانی باشد.

ماده (۵۷۶)

چنانچه جرم رایانه‌ای در محلی کشف یا گزارش شود، ولی محل وقوع آن معلوم نباشد، دادسرای محل کشف مکلف است تحقیقات مقدماتی را انجام دهد. چنانچه محل وقوع جرم مشخص نشود، دادسرا پس از اتمام تحقیقات مبادرت به صدور قرار می‌کند و دادگاه مربوط نیز رأی مقتضی را صادر خواهد کرد.

ماده (۵۷۷)

قوه قضائیه موظف است به تناسب ضرورت شعبه یا شعبی از دادسراها، دادگاه‌های کیفری یک، کیفری دو، اطفال و نوجوانان، نظامی و تجدیدنظر را برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای اختصاص دهد.

تبصره - مقامات قضایی دادسراها و دادگاه‌های مذکور از میان قضاتی که آشنایی لازم به امور رایانه دارند انتخاب خواهند شد.

ماده (۵۷۸)

ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی موظفند داده‌های ترافیک را حداقل تا شش ماه پس از ایجاد و اطلاعات کاربران را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک نگهداری کنند.

تبصره «۱» - داده ترافیک، هرگونه داده‌ای است که سامانه‌های رایانه‌ای در زنجیره ارتباطات رایانه‌ای و مخابراتی تولید می‌کنند تا امکان ردیابی آنها از مبدأ تا مقصد وجود داشته باشد. این داده‌ها شامل اطلاعاتی از قبیل: مبدأ، مسیر، تاریخ، زمان، مدت و حجم ارتباط و نوع خدمات مربوطه می‌شود.

تبصره «۲» - اطلاعات کاربر، هرگونه اطلاعات راجع به کاربر خدمات دسترسی از قبیل نوع خدمات، امکانات فنی مورد استفاده و مدت زمان آن، هویت، آدرس جغرافیایی یا پستی یا IP، شماره تلفن و سایر مشخصات فردی اوست.

ماده (۵۷۹)

ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی داخلی موظفند اطلاعات کاربران خود را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک و محتوای ذخیره شده و داده ترافیک حاصل از تغییرات ایجاد شده را حداقل تا پانزده روز نگهداری کنند.

ماده (۵۸۰)

هرگاه حفظ داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده برای تحقیق یا دادرسی لازم باشد، مقام قضایی می‌تواند دستور حفاظت از آنها را برای اشخاصی که به نحوی تحت تصرف یا کنترل دارند صادر کند. در شرایط فوری، نظیر خطر آسیب دیدن یا تغییر یا از بین

رفتن داده‌ها، ضابطان قضایی می‌توانند رأساً دستور حفاظت را صادر کنند و مراتب را حداکثر تا ۲۴ ساعت به اطلاع مقام قضایی برسانند. چنانچه هریک از کارکنان دولت یا ضابطان قضایی یا سایر اشخاص از اجرای این دستور خودداری یا داده‌های حفاظت شده را افشا کنند یا اشخاصی که داده‌های مزبور به آنها مربوط می‌شود را از مفاد دستور صادره آگاه کنند، ضابطان قضایی و کارکنان دولت به مجازات امتناع از دستور مقام قضایی و سایر اشخاص به حبس از نودویک روز تا شش ماه یا جزای نقدی از پنج تا ده میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

تبصره «۱»- حفظ داده‌ها به منزله ارائه یا افشای آنها نبوده و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

تبصره «۲»- مدت زمان حفاظت از داده‌ها حداکثر سه ماه است و در صورت لزوم با دستور مقام قضایی قابل تمدید است.

ماده (۵۸۱)

مقام قضایی می‌تواند دستور ارائه داده‌های حفاظت شده مذکور در مواد (۵۷۸)، (۵۷۹) و (۵۸۰) را به اشخاص یاد شده بدهد تا در اختیار ضابطان قرار گیرد. مستتکف از اجرای این دستور به مجازات مقرر در ماده (۵۸۰) محکوم خواهد شد.

ماده (۵۸۲)

تفتیش و توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی به موجب دستور قضایی و در مواردی به عمل می‌آید که ظن قوی به کشف جرم یا شناسایی متهم یا ادله جرم وجود داشته باشد.

ماده (۵۸۳)

تفتیش و توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی در حضور متصرفان قانونی یا اشخاصی که به نحوی آنها را تحت کنترل قانونی دارند، نظیر متصدیان سامانه‌ها انجام خواهد شد. در غیر این صورت، قاضی با ذکر دلایل دستور تفتیش و توقیف بدون حضور اشخاص مذکور را صادر خواهد کرد.

ماده (۵۸۴)

دستور تفتیش و توقیف باید شامل اطلاعاتی باشد که به اجرای صحیح آن کمک می‌کند، از جمله اجرای دستور در محل یا خارج از آن، مشخصات مکان و محدوده تفتیش و توقیف، نوع و میزان داده‌های مورد نظر، نوع و تعداد سخت‌افزارها و نرم‌افزارها، نحوه دستیابی به داده‌های رمزنگاری یا حذف شده و زمان تقریبی انجام تفتیش و توقیف.

ماده (۵۸۵)

تفتیش داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی شامل اقدامات ذیل می‌شود:

- الف) دسترسی به تمام یا بخشی از سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی،
- ب) دسترسی به حامل‌های داده از قبیل دیسکت‌ها یا لوح‌های فشرده یا کارت‌های حافظه،
- ج) دستیابی به داده‌های حذف یا رمزنگاری شده.

ماده (۵۸۶)

در توقیف داده‌ها، با رعایت تناسب، نوع، اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم، به روش‌هایی از قبیل: چاپ داده‌ها، کپی‌برداری یا تصویربرداری از تمام یا بخشی از داده‌ها، غیرقابل دسترس کردن داده‌ها با روش‌هایی از قبیل: تغییر گذرواژه یا رمزنگاری و ضبط حامل‌های داده عمل می‌شود.

ماده (۵۸۷)

در شرایط زیر سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی توقیف خواهند شد:

- الف) داده‌های ذخیره شده به سهولت در دسترسی نبوده یا حجم زیادی داشته باشد،
- ب) تفتیش و تجزیه و تحلیل داده‌ها بدون سامانه سخت‌افزاری امکانپذیر نباشد،
- ج) متصرف قانونی سامانه رضایت داده باشد،
- د) کپی‌برداری از داده‌ها به لحاظ فنی امکانپذیر نباشد،
- هـ) تفتیش در محل باعث آسیب داده‌ها شود،
- و) سایر شرایطی که قاضی تشخیص دهد.

ماده (۵۸۸)

توقیف سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی متناسب با نوع و اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم با روش‌هایی از قبیل: تغییر گذرواژه به منظور عدم دسترسی به سامانه، پلمپ سامانه در محل استقرار و ضبط سامانه صورت می‌گیرد.

ماده (۵۸۹)

چنانچه در حین اجرای دستور تفتیش و توقیف، تفتیش داده های مرتبط با جرم ارتكابی در سایر سامانه های رایانه ای یا مخابراتی که تحت کنترل یا تصرف متهم قرار دارند ضروری باشد، ضابطان با دستور مقام قضایی دامنه تفتیش و توقیف را به سامانه های دیگر گسترش خواهند داد و داده های مورد نظر را تفتیش یا توقیف خواهند کرد.

ماده (۵۹۰)

توقیف داده ها یا سامانه های رایانه ای یا مخابراتی که موجب ایراد لطمه جانی یا خسارات مالی شدید به اشخاص یا اخلال در ارائه خدمات عمومی می شود ممنوع است.

ماده (۵۹۱)

در جایی که اصل داده ها توقیف می شود، ذینفع حق دارد پس از پرداخت هزینه از آنها کپی دریافت کند، مشروط به اینکه ارائه داده های توقیف شده منافی با ضرورت کشف حقیقت نباشد و به روند تحقیقات لطمه ای وارد نسازد و داده ها مجرمانه نباشند.

ماده (۵۹۲)

در مواردی که اصل داده ها یا سامانه های رایانه ای یا مخابراتی توقیف می شود، قاضی موظف است با لحاظ نوع و میزان داده ها و نوع و تعداد سخت افزارها و نرم افزارهای مورد نظر و نقش آنها در جرم ارتكابی، در مهلت متناسب و متعارف نسبت به آنها تعیین تکلیف کند.

ماده (۵۹۳)

متضرر می‌تواند در مورد عملیات و اقدام‌های مأموران در توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی، اعتراض کتبی خود را همراه با دلایل ظرف ده روز به مرجع قضایی دستوردهنده تسلیم نماید. به درخواست یاد شده خارج از نوبت رسیدگی گردیده و تصمیم اتخاذ شده قابل اعتراض است.

ماده (۵۹۴)

شنود محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی مطابق مقررات راجع به کنترل ارتباطات مخابراتی مقرر در ماده (۱۵۰) این قانون خواهد بود.

تبصره - دسترسی به محتوای ارتباطات غیرعمومی ذخیره شده، نظیر پست

الکترونیکی یا پیامک در حکم شنود و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

ماده (۵۹۵)

به منظور حفظ صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری ادله الکترونیکی جمع آوری شده، لازم است مطابق آیین‌نامه مربوط از آنها نگهداری و مراقبت به عمل آید.

ماده (۵۹۶)

چنانچه داده‌های رایانه‌ای توسط طرف دعوا یا شخص ثالثی که از دعوا آگاهی نداشته، ایجاد یا پردازش یا ذخیره یا منتقل شده باشد و سامانه رایانه‌ای یا مخابراتی مربوط به نحوی درست عمل کند که به صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری داده‌ها خدشه وارد نشده باشد، قابل استناد خواهند بود.

ماده (۵۹۷)

کلیه مقررات مندرج در این فصل، علاوه بر جرائم رایانه‌ای شامل سایر جرائمی که ادله الکترونیکی در آنها مورد استناد قرار می‌گیرند نیز می‌شود.

ماده (۵۹۸)

به منظور ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه جرائم رایانه‌ای، وزارت دادگستری موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اقدامات لازم را در زمینه تدوین لوایح و پیگیری امور مربوط جهت پیوستن ایران به اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای و معاهدات راجع به همکاری و معاضدت دوجانبه یا چندجانبه قضایی انجام دهد.

ماده (۵۹۹)

در مواردی که در این فصل برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای مقررات خاصی از جهت آیین دادرسی پیش‌بینی نشده است طبق مقررات سایر فصل‌های قانون آیین دادرسی کیفری اقدام خواهد شد.

ماده (۶۰۰)

شرایط و چگونگی جمع آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - هزینه دادرسی

ماده (۶۰۱)

شاکی باید هزینه شکایت کیفری را برابر قانون در هنگام طرح شکایت تأدیه کند. مدعی خصوصی هم که به تبع امر کیفری مطالبه ضرر و زیان می کند، باید هزینه دادرسی را مطابق مقررات مربوط به امور مدنی بپردازد. چنانچه شاکی توانایی پرداخت هزینه شکایت را نداشته باشد، به تشخیص دادستان یا دادگاهی که به موضوع رسیدگی می کند از پرداخت هزینه شکایت معاف می شود و هرگاه مدعی خصوصی توانایی پرداخت هزینه دادرسی را نداشته باشد، دادگاه می تواند او را از پرداخت هزینه دادرسی برای همان موضوعی که مورد ادعا است، به طور موقت معاف نماید. تأخیر امر کیفری به علت عدم تأدیه هزینه دادرسی از ناحیه مدعی خصوصی جایز نیست.

تبصره - پس از صدور حکم و هنگام اجرای آن، قاضی اجرای احکام کیفری

مکلف است هزینه دادرسی را از محل محکوم به استیفا کند.

ماده (۶۰۲)

شاکى و متهم بابت هزينه انتشار آگهى، ايباب و ذهاب گواهان، حق الزحمه کارشناسان، مترجمان و پزشکان و ساير اشخاصى که به تشخيص مقام قضايى احضار مى شوند، وجهى نمى پردازند و هزينه هاى مربوط از اعتبارات مربوط به قوه قضائيه پرداخت مى شود، اما هرگاه اقدامات مذکور بنا به درخواست شاکى صورت گيرد، شاکى بايد هزينه مقرر را مطابق قوانين و مقررات و تعرفه هاى مربوط، در مهلت تعيين شده، پرداخت کند. در صورتى که شاکى ملزم به پرداخت هزينه مذکور باشد و از پرداخت آن امتناع کند، هزينه مذکور از اعتبارات مربوط به قوه قضائيه پرداخت شده و مراتب به اطلاع دادستان مى رسد تا به دستور وى و از طريق اجراى احکام مدنى، با توقيف و فروش اموال شاکى و با رعايت مستثنیات دين، معادل هزينه پرداخت شده اخذ و به حساب مربوط در خزانه دارى کل و اريز شود. در هر صورت از متهم هيچ هزينه اى اخذ نمى شود.

تبصره «۱»- در صورتى که به تشخيص مقام قضايى، شاکى قادر به پرداخت هزينه مربوط نباشد، هزينه از اعتبارات مربوط به قوه قضائيه پرداخت مى شود.

تبصره «۲»- در موارد فورى به دستور مقام قضايى، اقدامات موضوع اين ماده، پيش از پرداخت هزينه مربوط انجام مى شود.

تبصره «۳»- ميزان هزينه ايباب و ذهاب گواهان مطابق تعرفه اى است که ظرف شش ماه از تاريخ تصويب اين قانون توسط وزير دادگستري تهيه شده و پس از تأييد رئيس قوه قضائيه به تصويب هيئت وزيران مى رسد.

ماده (۶۰۳)

هزینه تطبیق رونوشت یا تصویر اسناد و تهیه آنها برابر مقررات قانونی خواهد بود.

ماده (۶۰۴)

دادگاه مکلف است هنگام صدور حکم، تمامی هزینه‌هایی را که در جریان تحقیقات و محاکمه صورت گرفته است، به تفصیل تعیین و مسئول پرداخت آن را معین کند.

ماده (۶۰۵)

شاکای یا مدعی خصوصی می‌تواند در هر مرحله از دادرسی تمام هزینه‌های پرداخت شده دادرسی را از مدعی‌علیه طبق مقررات مطالبه کند. دادگاه پس از ذیحق شناختن وی، مکلف است هنگام صدور حکم، مدعی‌علیه را به پرداخت هزینه‌های مزبور ملزم کند.

ماده (۶۰۶)

در صورت محکومیت متهم، پرداخت هزینه‌های دادرسی به‌عهده او می‌باشد و چنانچه محکوم‌علیهم متعدد باشند، هزینه میان آنان تقسیم می‌شود و دادگاه سهم هریک را به نسبت دخالت آنان در وقوع جرم تعیین می‌کند.

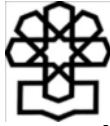
ماده (۶۰۷)

هرگاه شخصی که به موجب حکم دادگاه مسئول پرداخت هزینه دادرسی است، فوت کند، هزینه مذکور از ماترک وی وصول می‌شود.

ماده (۶۰۸)

تمام مراجع قضایی موضوع این قانون مکلفند با توجه به نوع دعاوی نسبت به تخصیص شعبه یا شعبی از مراجع قضایی برای رسیدگی تخصصی اقدام کنند.

تبصره - شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضایی اعم از حقوقی و کیفری موضوع این ماده به موجب آیین نامه ای است که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزیر دادگستری تهیه شده و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۴۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: درباره لایحه آیین دادرسی کیفری «پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها»
(باب ششم: دادرسی الکترونیکی)

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه جزا)

تهیه و تدوین: مجتبی جاویدی

مدیر مطالعه: حجت‌السلام والمسلمین جلیل محبی

ناظر علمی: بهزاد پورسید

همکاران داخل مرکز: سیدمیثم عظیمی، محمد زهروی، حمید بهره‌مند، امیرحسین

جلالی، حامد رحمانیان

همکاران خارج از مرکز: محمد آشوری، علی خوشوقتی، علی‌اکبر مهابادی،

محمد نصری‌صالح‌آبادی، حسنعلی مؤذن‌زادگان، جواد طهماسبی، محمود آخوندی،

محمد مصدق

متقاضی: کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۳/۳۰